STORTINGET

Representantforslag 55 S

(2026–2027)

fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Marit Vea

Dokument 8:55 S (2026–2027)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Abid Raja og Marit Vea om å nå og forstå Norges klimamål

Til Stortinget

Bakgrunn

Gjennom sommeren 2026 har Europa bokstavelig talt vært i flammer. I Peschici i Sør-Italia måtte over 400 turister og badegjester evakueres med båt da skogbrannen kom for nær stranden. Ved Gardasjøen ble hele lokalsamfunn evakuert, mens Sicilia, Sardinia og Piemonte har vært i unntakstilstand. I Spania ble 60 000 mennesker evakuert i det vestlige Madrid og den tilgrensende provinsen Ávila som følge av skogbrann. Belgia har hatt den største skogbrannen i landet på over hundre år. I Frankrikes Gironde-region har brannene rammet over 40 000 bedrifter. Samlet har skogbrannene i Sør-Europa i sommer kostet mellom 15 og 19 mrd. euro, ifølge en analyse fra AccuWeather. Kostnadene er knyttet til slukningsarbeid, ødelagte hjem og bedrifter, og tapte inntekter for reiseliv og landbruk.

I Storbritannia var problemet det motsatte, men like alvorlig. To tredjedeler av England og hele Wales ble rammet av tørke. Drikkevannsmagasinene var nede på 69 prosent kapasitet, over 27 millioner briter levde under vannrestriksjoner, og landet hadde seks hetebølger på én sommer. Britiske kornbønder har akkumulerte tap på opp mot 400 mill. pund i omsetning, og årets kornhøst er en av de dårligste på lang tid.

Forskere har slått fast at klimaendringer, drevet av forbrenning av fossile brensler, øker lengden, hyppigheten og intensiteten av slikt ekstremvær.

Samtidig har den norske klimadebatten dreid seg om noe annet. Om konsekvensene av klimaendringene i det hele tatt er så alvorlige som forskerne sier. Stortingsrepresentant og Fremskrittspartiets klimapolitiske talsperson Tor Mikkel Wara har flere ganger advart mot det han kaller «katastrofefantasier» i klimadebatten, og argumentert for at en ødelagt økonomi er verre enn global oppvarming. Samme linje finner man i Fremskrittspartiets eget program, som tar til orde for en «åpen, kritisk debatt» om årsakene til og omfanget av klimaendringene, og hevder det forskes «for lite på naturlige klimaprosesser». Man ser også at flere andre partier som tidligere har holdt klimafanen høyt, nå er mer opptatt av å bygge ned virkemidler som reduserer utslipp, enn å redusere selve utslippene.

Forslagsstillerne vil slå fast at det ikke er noen vitenskapelig tvil om at klimaendringene er menneskeskapte, at de allerede rammer Europa hardt, og at de vil ramme Norge hardere framover. Stormen Amy, som i oktober 2025 rev opp hundre år gamle trær i Bergen, viser at dette ikke er noe som bare skjer et annet sted. Klimaråd, en tverrfaglig ekspertgruppe satt sammen av noen av landets fremste klima-, natur- og energiforskere, konkluderer i sin rapport for 2026 med at klimaendringene vil påføre Norge betydelige og kostbare skader framover, og at det er mye dyrere å skyve klimainnsatsen ut i tid enn å gjennomføre en storstilt omstilling nå.

Det som faktisk står på spill

Klimapolitikk handler ikke først og fremst om kvotesystemer og karbonregnskap. Det handler om noe en-

klere. Om man skal ha en klode og et land hvor det er levelig. Der folk slipper å uroe seg for konsekvensene av den neste naturkatastrofen. Om den felles naturen . Skogbrannene i Sør-Europa og tørken i Storbritannia sist sommer er en forsmak på hva som venter flere steder, oftere. Klimaendringer og naturtap driver allerede folk på flukt fra tørke, mislykkede avlinger og konflikt i sørlige og varme regioner, og det vil også ramme Norge gjennom migrasjon, matvarepriser og uro langt utenfor Norges grenser dersom utviklingen fortsetter. Samtidig nedbygges og forringes vår egen natur i et tempo som svekker naturens egen evne til å demme opp for flom, tørke og skred her hjemme. Å begrense klimaendringene og ta vare på naturen er faktisk en forutsetning for å bevare dette landet slik alle kjenner det.

Et styringssystem som virker

Forslagsstillerne har forståelse for at klimadebatten i Norge for mange har blitt vanskelig å følge. Karbonbudsjett, kvotekjøp og indikative utslippsbaner er vanskelige uttrykk, men nødvendige verktøy. Utfordringen er at de ikke forklarer hvorfor noe av dette betyr noe for folk og bedrifter, eller hva konsekvensene av ulike valg faktisk er. Det er ikke bare et formidlingsproblem. Det gjør det også lettere for dem som vil bagatellisere klimaendringene, å framstille klimapolitikken som et byråkratisk prosjekt uten forankring i noe folk kjenner på kroppen. Svaret er ikke å gjøre klimapolitikken mindre forpliktende, men å gjøre den mer synlig, mer intuitiv og gjøre det lettere for Stortinget å holde regjeringen ansvarlig for manglende resultater. Det må bli tydeligere for alle om Norge faktisk leverer på målene sine, eller om det bare er ord pakket inn i uforståelige begrep.

Riksrevisjonen pekte i 2024 på mangel på samordning og på at styringen for å nå norske klimamål er for svak, og at dette er kritikkverdig. Det offentlige nedsatte Klimautvalget 2050 (jf. NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp – veivalg for klimapolitikken mot 2050) har på sin side vært tydelig på at et klimastyringssystem må gjøre det troverdig at de langsiktige målene faktisk nås. Deres konklusjon er at man må tenke lengre, bredere og mer systematisk.

Regjeringens klimastatus og -plan (Grønn bok) legges i dag fram som et vedlegg til statsbudsjettet, ikke som egen sak for Stortinget, og gir etter forslagsstillernes vurdering for lite informasjon om hvilke tiltak som virker, hvem som har ansvaret, og hva kuttene faktisk koster. I stedet pakkes ting inn i en tåke, og det gis inntrykk av at alle mål kan nås, selv om «alle» vet at det ikke er tilfelle.

På dette området er forslagsstillerne enige med Fremskrittspartiet. Hva kutt koster, og hva det å ikke gjøre kutt koster, både på kort og lang sikt, er en viktig og nødvendig informasjon. Samtidig er det også slik at mange klimatiltak har en verdi langt ut over de faktiske klimakuttene, som næringsutvikling, teknologiutvikling, arbeidsplasser og natur som det er vanskelig å måle i kroner og øre her og nå. Forslagsstillerne vil også i en slik sammenheng peke på at kvotekjøp i tredje land ikke er den nye quick-fixen i klimapolitikken. På nøyaktig samme måte som de ikke har vært det i tiårene som er lagt bak oss. Tvilsomme kvotekjøp i land som Aserbajdsjan er verken god klimapolitikk eller god næringspolitikk.

Klimaråd 2026, Norsk klimastiftelses ekspertgruppe, anbefaler i sin rapport fra mars 2026 at Norge skjerper 2050-målet i klimaloven, innfører flerårige karbonbudsjetter, oppretter et uavhengig klimaråd forankret i klimaloven, og gjør Grønn bok til egen sak for Stortinget. Forslagsstillerne mener disse anbefalingene bør følges opp.

Forslagsstillerne mener også at nasjonale klimamål skal lovfestes i klimaloven, og at Norge skal legge fram en klimaplan som viser hvordan målene kan nås gjennom nasjonale tiltak og hva kostnadene er. Det er ikke et forslag om nye avgifter eller nye forbud. Det er et forslag om at Norge skal ha et system som gjør det umulig å gjemme seg bak vage mål og runde formuleringer, uansett hvem som sitter i regjering, og uansett hvem som prøver å overbevise folk om at problemet ikke finnes.

Forslagsstillerne viser til at Venstre de siste årene har fremmet en rekke forslag om konkrete tiltak for å nå Norges klimamål, senest Dokument 8:3 S (2025–2026) om en plan som sørger for at Norge kutter utslipp og når målene. Dette representantforslaget handler om rammene rundt de konkrete forslagene, lovfesting, oppfølging, opplysning og ansvarliggjøring.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å skjerpe klimaloven § 5, slik at Norge i 2050 skal ha kuttet minst 90 prosent av utslippene her hjemme, ikke bare «et sted mellom 90 og 95 prosent» med rom for at det meste løses med kvotekjøp i utlandet. Stortinget ber regjeringen sørge for at det som eventuelt gjenstår, skal kuttes i samarbeid med EU.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et klimaregnskap, et karbonbudsjett, som år for år viser hvor mye Norge har igjen å slippe ut før 2050, og om å sette tydelige delmål for 2035, 2040 og 2045, slik at ingen regjering kan skyve de vanskelige kuttene foran seg, og etterlate dem til neste regjering.

3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om et uavhengig klimaråd, lovfestet i klimaloven, som hvert år sjekker om regjeringens klimapolitikk faktisk virker i tråd med vedtatte mål, og som kommer med forslag til nødvendige tiltak for å nå lovfestede klimamål.
4. Stortinget ber regjeringen legge fram klimastatus og -plan (Grønn bok) som egen sak for Stortinget, ikke gjemt bort som et vedlegg til statsbudsjettet.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for at klimastatus og -plan (Grønn bok) forklarer i klartekst hva de foreslåtte klimatiltakene faktisk koster, hvilke valg som ligger bak dem og hvilke merverdier disse kan skape for Norge på kort og lang sikt.

18. november 2026

Guri Melby **Abid Raja** **Marit Vea**

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon